

Balvu rajona vietējo pašvaldību 2006.gada publisko pārskatu analīze

Lai noskaidrotu, kā pašvaldības veikušas likuma „Par pašvaldībām” 72.panta izpildi, sagatavojot gada publisko pārskatu (turpmāk – Pārskats), Pašvaldību darbības analīzes un metodoloģijas departaments veica padziļinātu 18 Balvu rajona vietējo pašvaldību – *Balvu pilsētas domes, Viļakas pilsētas domes, Lazdukalna pagasta padomes, Krišjāņu pagasta padomes, Baltinavas pagasta padomes, Vectilžas pagasta padomes, Vīksnas pagasta padomes, Šķilbēnu pagasta padomes, Bērzkalnes pagasta padomes, Rugāju pagasta padomes, Susāju pagasta padomes, Žīguru pagasta padomes, Lazdulejas pagasta padomes, Balvu pagasta padomes, Briežuciema pagasta padomes, Kupravas pagasta padomes, Medņevas pagasta padomes un Bērzpils pagasta padomes* – sagatavoto Pārskatu izpēti.

Tilžas pagasta padome nav sagatavojusi un iesūtījusi RAPLM 2006.gada Pārskatu. Līdz ar to tā nav ievērojusi likumā „Par pašvaldībām” un Likumā par budžetu un finanšu vadību norādītās prasības.

Kubulu pagasta padomes un *Vecumu pagasta padomes* Pārskatu analīze netika veikta. Pavisam Balvu rajonā ir 21 pašvaldība.

Balvu rajona vietējo pašvaldību Pārskatu izpētes mērķi:

1. izvērtēt pašvaldību darbību gada publisko pārskatu sagatavošanā atbilstoši tiesību aktos noteiktajām prasībām;
2. veikt pašvaldību gada publiskajos pārskatos iekļautās informācijas un veida, kādā informācija tiek pasniegta sabiedrībai, analīzi.

Tiesību aktos noteiktās prasības pašvaldību publisko pārskatu sagatavošanā

Likuma par budžetu un finanšu vadību 14.panta trešajā daļā noteikts, ka, lai informētu sabiedrību par iestādes darbības mērķiem un rezultātiem, kā arī par piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietošanu iepriekšējā gadā, pašvaldības līdz pārskata gadam sekojošā gada 1.jūlijam sagatavo gada publiskos pārskatus un mēneša laikā pēc sagatavošanas publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" informāciju par gada publiskā pārskata pieņemšanu un iespēju iepazīties ar pilnu tā tekstu. Pašvaldības gada publiskos pārskatus iesniedz Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijai (turpmāk – RAPLM) publicēšanai tās mājaslapā internetā, kā arī publicē vismaz vienā vietējā laikrakstā vai atsevišķā sabiedrībai pieejamā izdevumā.

Likuma „Par pašvaldībām” 21.panta pirmās daļas 2. punktā noteikts, ka tikai dome (padome) var apstiprināt Pārskatu, 69.panta pirmās daļas 7.punktā ietverta prasība pašvaldības izpilddirektoram organizēt Pārskata sagatavošanu, bet 82. panta otrā daļa un 82.¹ panta pirmās daļas 2.punkts reglamentē, ka rajona padomē Pārskata sagatavošanu un ziņojuma par to publicēšanu nodrošina izpilddirektors, bet Pārskatu apstiprināt var tikai rajona padome.

Atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 17.janvāra noteikumu Nr.44 „Noteikumi par gada publisko pārskatu saturu un to sagatavošanas kārtību” 14.punktam Pārskatā iekļaujamā informācija balstāma uz mērāmiem, pārbaudītiem un analizējamiem rādītājiem, lai tādējādi būtu iespējams pamatot padarītā darba apjomus, rezultātus, efektivitāti.

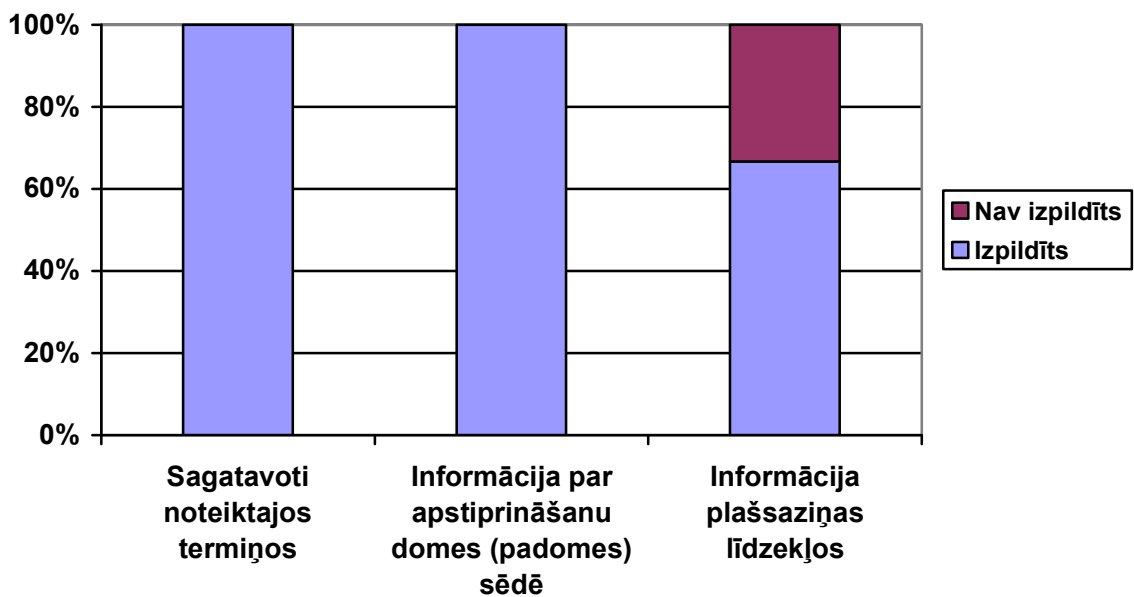
Pašvaldību organizatoriskais darbs tiesību aktos noteikto prasību izpildē

Viena no prasībām, kas jāievēro pašvaldībām, gatavojot Pārskatu, ir tiesību aktos noteiktais **termiņš** Pārskata izstrādei – pārskata gadam sekojošā gada 1.jūlijs. Analizējot situāciju šajā jautājumā, jāatzīmē, ka visas 18 izpētītās pašvaldības bija sagatavojušas Pārskatu līdz 2007. gada 1.jūlijam.

Likuma par budžetu un finanšu vadību 14.panta trešās daļas nosacījumu par Pārskatu **iesniegšanu** RAPLM nebija izpildījusi *Bērzkalnes pagasta padome, Kubulu pagasta padome, Susāju pagasta padome, Vecumu pagasta padome un Žīguru pagasta padome*. 2007.gada 13.decembrī RAPLM šīm pašvaldībām nosūtīja atgādinājuma vēstuli. RAPLM Pārskatus no tām saņēma līdz decembra beigām.

Būtiska prasība ir Pārskatu **apstiprināt** pašvaldības domes (padomes) sēdē. Pārskatu domes (padomes) sēdē apstiprinājušas visas analizējamās pašvaldības.

Mēneša laikā pēc Pārskata sagatavošanas pašvaldībai **jāpublicē** plašsaziņas līdzekļos informācija par Pārskata pieņemšanu un iespēju iepazīties ar pilnu tā tekstu.

1.att. Pašvaldībām noteikto prasību izpilde par Pārskatu sagatavošanu, apstiprināšanu un publicēšanu.

Pārskatos iekļautās informācijas analīze

Likuma „Par pašvaldībām” 72.pantā ir noteikts, ka pašvaldības Pārskatā jāietver informācija par:

- 1) divos iepriekšējos gados izpildīto un kārtējam gadam pieņemto budžetu, tai skaitā par saistību un garantiju apjomiem;
- 2) pašvaldības nekustamā īpašuma novērtējumu divos iepriekšējos gados;
- 3) pašvaldības kapitāla vērtību un paredzētajām tā izmaiņām;
- 4) iepriekšējos divos gados veiktajiem, kā arī kārtējā gadā plānotajiem pasākumiem teritorijas attīstības plāna īstenošanā, tai skaitā par:
 - a) publiskajām investīcijām infrastruktūrā pašvaldības administratīvajā teritorijā;
 - b) privātajām investīcijām pašvaldības administratīvajā teritorijā;
 - c) iedzīvotāju un juridisko personu līdzdalību pašvaldības teritorijas attīstības programmas un teritorijas plānojuma apspriešanā un pilnveidošanā;
- 5) zvērināta revidenta atzinumiem par pašvaldības saimniecisko darbību, kā arī pašvaldības iepriekšējā gada saimniecisko pārskatu;
- 6) domes (padomes) lēmumu par iepriekšējā saimnieciskā gada pārskatu;
- 7) Valsts kontroles revīzijas atzinumiem un domes (padomes) veiktajiem pasākumiem atklāto trūkumu novēršanai;
- 8) pašvaldības līdzdalību sadarbības projektos;
- 9) veiktajiem pasākumiem pašvaldības vadības pilnveidošanai;
- 10) pasākumiem, lai veicinātu iedzīvotāju informētību par pašvaldības darbību un viņu iespējām piedalīties lēmumu apspriešanā.

Analizējot Balvu rajona vietējo pašvaldību Pārskatos iekļauto informāciju **par divos iepriekšējos gados izpildīto un kārtējam gadam pieņemto budžetu, tai skaitā par saistību un garantiju apjomiem**, jāatzīmē, ka šī informācija ir iekļauta praktiski visos Pārskatos.

Vērtējot informācijas saturu, jāatzīmē, ka veiksmīgāko formu saturā izklāstam ir izvēlējusies *Balvu pilsētas dome, Viļakas pilsētas dome, Lazdukalna pagasta padome, Lazdulejas pagasta padome, Baltinavas pagasta padome, Medņevas pagasta padome, Vīksnas pagasta padome, Susāju pagasta padome, Šķilbēnu pagasta padome, Rugāju pagasta padome, Bērzpils pagasta padome, Žīguru pagasta padome, Balvu pagasta padome, Briežuciema pagasta padome, Vectilžas pagasta padome, Krišjāņu pagasta padome*, kas savos Pārskatos ir ievietojuši labi pārskatāmas tabulas par 2006.gada pamatbudžeta un speciālā budžeta izpildi ieņēmumu un izdevumu daļā, salīdzinot ar 2005.gada rezultātiem un 2007.gada prognozi. Ieņēmumi un izdevumi ir sagrupēti pēc to veidiem, ir atspoguļoti arī pašvaldību saistību, ja tādas uzņemtas, un galvojumu, ja tie doti, apjomi.

Baltinavas pagasta padome, Bērzpils pagasta padome, Vīksnas pagasta padome, Šķilbēnu pagasta padome, Rugāju pagasta padome, Susāju pagasta padome, Medņevas pagasta padome, Žīguru pagasta padome un Balvu pilsētas dome ir papildinājusi informāciju par budžetu ar grafiskiem attēliem.

Krišjāņu pagasta padome, Bērzkalnes pagasta padome, Rugāju pagasta padome, Balvu pagasta padome, Vectilžas pagasta padome un Vīksnas pagasta padome savā Pārskatā ir iekļāvusi arī pašvaldības bilances aktīva un pasīva rādītājus, kas sniedz speciālistiem svarīgu informāciju, bet ir grūti uztverama un saprotama iedzīvotājiem. Jāatzīmē, ka pašvaldības pamatbudžeta un speciālā budžeta ieņēmumu un izdevumu daļas atspoguļojums ir nepilnīgs un nepārskatāms *Bērzkalnes pagasta padomes un Kupravas pagasta padomes* Pārskatos.

Kopumā vērtējot analizētos Pārskatus, jāatzīst, ka maz izmantoti grafiskie attēli, kas piesaistītu lasītāja uzmanību, Pārskata tekstā reti iekļauta budžeta neizpildīto rādītāju cēloņu analīze un pašvaldības iespējamā rīcība, lai tos novērstu. Salīdzinoši maz atspoguļoti kreditoru un debitoru parādu apjomi un veidi, atšifrēta debitoru parādu struktūra, raksturojot pašvaldības rīcību šo parādu (komunālo maksājumu, nekustamā īpašuma nodokļa u.c.) piedziņā.

Iepazīstoties ar Pārskatos iekļauto informāciju **par pašvaldības nekustamā īpašuma novērtējumu divos iepriekšējos gados**, konstatēts, ka šī informācija ir iekļauta 15 pašvaldību (vai 83% no izpētei pakļautajām 18 pašvaldībām) Pārskatos.

Pilnvērtīgu informāciju par pašvaldības nekustamo īpašumu, tā novērtējumu sniegusi *Balvu pilsētas dome*. Salīdzinoši veiksmīgu pieeju ir izvēlējusies *Baltinavas pagasta padome*, kas ir sagatavojusi kopsavilkumu par pašvaldības īpašumā esošajām zemēm, atklājot katra šī nekustamā īpašuma platību, kadastra numuru un kadastrālo vērtību, grafiskā attēlojot zemes sadalījumu pa lietošanas veidiem. Šāds grafisks attēls dots arī *Bērzpils pagasta padomes* Pārskatā. Bez tam, šī padome sniegusi sava nekustamā īpašuma bilances vērtību latos uz pārskata gada sākumu un beigām. Šādas bilances vērtību sniegusi arī *Balvu pagasta padome, Susāju pagasta padome, Viļakas pilsētas dome, Žīguru pagasta padome, Šķilbēnu pagasta padome*.

Pārskatā, ko sniegusi *Lazdukalna pagasta padome*, atspoguļotas pagasta teritorijā esošo zemes īpašumu platības hektāros, kā arī to sadalījums pa lietošanas veidiem.

Nepilnīgu un nepārskatāmu informāciju par pašvaldības nekustamo īpašumu Pārskatā iekļāvusi *Vīksnas pagasta padome, Rugāju pagasta padome, Vectilžas pagasta padome, Briežuciema pagasta padome, Lazdulejas pagasta padome un Kupravas pagasta padome*, bet vispār nekāda informācija par pašvaldības nekustamo īpašumu nav atrodama *Krišjāņu pagasta padomes, Bērzkalnes pagasta padomes un Medņevas pagasta padomes* Pārskatos.

Kopumā vērtējot informāciju par pašvaldības nekustamo īpašumu, jāatzīmē, ka ne visas pašvaldības Pārskatos ir iekļāvušas konkrētu un pilnīgu informāciju par nekustamā īpašuma veidiem, to vērtību un izmaiņām, tikai divas pašvaldības izmantojušas grafiskā attēla iespējas, attēlojot zemes sadalījumu pa lietošanas veidiem. Sniedzot sava nekustamā īpašuma bilances vērtību latos uz pārskata gada sākumu un beigām, pašvaldības rada iespējas uzzināt izmaiņas atsevišķu nekustamā īpašuma veidu vērtībā, bet nedod priekšstatu par nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrētajiem pašvaldības nekustamajiem īpašumiem, to platību, kadastrālo vērtību, vai īpašums ir vai nav nostiprināts zemesgrāmatā. No Pārskatiem nevar gūt informāciju, vai pašvaldības administratīvajā teritorijā ir brīvā zeme (ha), kādi ir tās iespējamie izmantošanas veidi.

Nepietiekoši Pārskatos ir atspoguļota informācija **par pašvaldības kapitāla vērtību un paredzētajām tā izmaiņām**. Tā ir iekļauta tikai 3 pašvaldību (16%) – *Balvu pilsētas domes, Viļakas pilsētas domes un Žīguru pagasta padomes* – Pārskatos.

Vispilnīgākā informācija sniegta *Balvu pilsētas domes* Pārskatā, kur norādīts pašvaldības kapitālsabiedrību darbības raksturojums, pilsētas domes kapitāla vērtība un tās izmaiņas, kā arī atklāta pašvaldības domes līdzdalība radniecīgu kapitālsabiedrību kapitālā un asociēto kapitālsabiedrību kapitālā, norādot katras kapitālsabiedrības nosaukumu, sniedzot ziņas par pašvaldības kapitāla daļām (Ls un %) uz 01.01.2006. un 01.01.2007. Pārskatā sniegts arī pašvaldību kapitālsabiedrību īss raksturojums, atklājot to pamatdarbības veidus un finansiālo stāvokli salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Pozitīvi jāvērtē fakts, ka informācija ievietota pārskatāmās tabulās.

Viļakas pilsētas domes un *Žīguru pagasta padomes* Pārskatā ir ievietota tikai vispārīga informācija par pašvaldības kapitālsabiedrībām.

Rugāju pagasta padomes, Lazdukalna pagasta padomes, Krišjāņu pagasta padomes, Vectilžas pagasta padomes, Vīksnas pagasta padomes, Šķilbēnu pagasta padomes, Susāju pagasta padomes, Balvu pagasta padomes, Briežuciema pagasta padomes, Kupravas pagasta padomes, Medņevas pagasta padomes, Bērzpils pagasta padomes sagatavotajos Pārskatos nav ievietota nekāda informācija par pašvaldību kapitāla daļām, to vērtību, tikai *Baltinavas pagasta padome, Lazdulejas pagasta padome un Bērzkalnes pagasta padome* norādījusi, ka tām nepieder kapitāldaļas kapitālsabiedrībās.

Kopumā jāatzīmē, ka 2/3 no izpētītajām pašvaldībām nav pievērsušas vajadzīgo uzmanību informācijas sagatavošanai par pašvaldības kapitāla daļām, jo nav sniegušas nekādu informāciju par šo jautājumu. Jāpiebilst, ka pašvaldības nav ņēmušas vērā RAPLM izstrādātos metodiskos ieteikumus par šādas informācijas sagatavošanu.

Analizējot informāciju **par iepriekšējos divos gados veiktajiem, kā arī kārtējā gadā plānotajiem pasākumiem teritorijas attīstības plāna īstenošanā**, jāatzīmē, ka šī sadaļa iekļauta 12 pašvaldību (66%) Pārskatos.

Pietiekoši detalizēta informācija sniegta *Balvu pilsētas domes* Pārskatā – par pašvaldības teritorijas attīstības programmu, īstenotajiem un plānotajiem projektiem, investīciju un citu finansēšanas avotu piesaisti šo projektu realizēšanai un citiem pasākumiem attīstības programmas īstenošanā. Nav sniegta informācija par pilsētas teritorijas plānojumu un tā publisko apspriešanu.

Baltinavas pagasta padome, Viļakas pilsētas dome, Bērzpils pagasta padome, Balvu pagasta padome, Šķilbēnu pagasta padome, Briežuciema pagasta padome un Medņevas pagasta padome apstiprinājusi, ka pašvaldības teritorijas plānojums ir izstrādāts. Kā minēts Pārskatos, tā izstrādi uzsākušas *Susāju pagasta padome, Lazdukalna padomes padome, Lazdulejas pagasta padome un Bērzkalnes pagasta padome*. Tikai *Bērzpils pagasta padome, Šķilbēnu pagasta padome, Lazdulejas pagasta padome* organizējusi minēto plānojumu projektu publisku apspriešanu. Pārējās pašvaldības, kas izstrādājušas teritorijas plānojumus vai uzsākušas to izstrādi, nav norādījušas, vai notikusi šo plānojumu projektu publiska apspriešana.

Ne visos Pārskatos ir sniegta informācija par investīciju piesaisti infrastruktūras attīstībai pašvaldības teritorijā. Bez *Balvu pilsētas domes* vēl tikai *Bērzpils pagasta padome, Viļakas pilsētas dome, Šķilbēnu pagasta padome, Rugāju pagasta padome, Briežuciema pagasta padome, Bērzkalnes pagasta padome un Medņevas pagasta padome* norādījuši, kādi projekti realizēti (vai tiks realizēti) pašvaldības teritorijā, kādi bija (būs) šo projektu finansēšanas avoti (investīcijas, vietējais budžets u.c.).

Nekādu informāciju par teritorijas plānojuma (vai teritorijas attīstības programmas) esamību (vai neesamību) Pārskatā nav sniegusi *Krišjāņu pagasta padome, Vectilžas pagasta padome, Vīksnas pagasta padome, Žīguru pagasta padome, Rugāju pagasta padome un Kupravas pagasta padome*.

Analizējot informāciju **par zvērināta reidenta atziniem par pašvaldības saimniecisko darbību**, jānorāda, ka visas pašvaldības, izņemot *Susāju pagasta padomi*, ir izpildījušas likuma „Par pašvaldībām” 71.pantā noteikto prasību – ne retāk kā reizi gadā uzaicināt zvērinātu reidentu finanšu revīzijas veikšanai un atzinuma sniegšanai par saimnieciskā gada pārskatu.

Zvērināta reidenta atzinums ir pievienots 15 analizējamu pašvaldību Pārskatiem. *Kupravas pagasta padome un Medņevas pagasta padome* nav pievienojušas šo atzinumu, bet tekstā norādījušas, ka zvērināts reidents ticis pieaicināts.

Vērtējot informāciju **par domes (padomes) lēmumu par iepriekšējā saimnieciskā gada pārskatu**, jāatzīmē, ka minētais lēmums ir pievienots 4 pašvaldību (22%) – *Balvu pilsētas domes, Krišjāņu pagasta padomes, Šķilbēnu pagasta padomes, Baltinavas pagasta padomes* – Pārskatiem. Visos šajos gadījumos saimnieciskā gada pārskats ir apstiprināts. Jāvērš uzmanība, ka minētajos lēmumos nav norādīts, kam un kādos termiņos Pārskats nosūtāms, kurai pašvaldības amatpersonai uzdota lēmuma izpildes kontrole.

Informāciju par to, ka domes (padomes) lēmums ir pieņemts, Pārskata tekstā norādījušas *Viļakas pilsētas dome, Žīguru pagasta padome, Lazdulejas pagasta padome, Briežuciema pagasta padome un Medņevas pagasta padome*. Lēmumi vai informācija par iepriekšējā saimnieciskā gada pārskatu nav pievienota *Lazdukalna pagasta padomes, Vectilžas pagasta padomes, Vīksnas pagasta padomes, Bērzkalnes pagasta padomes, Bērzpils pagasta padomes, Rugāju pagasta padomes, Susāju pagasta padomes, Balvu pagasta padomes un Kupravas pagasta padomes* Pārskatos.

Analizējot informāciju **par Valsts kontroles revīzijas atzinumiem un domes (padomes) veiktajiem pasākumiem atklāto trūkumu novēršanai**, jāatzīmē, ka Valsts kontroles atzinums nav pievienots nevienam pašvaldību Pārskatam. Jāsecina, ka Valsts kontroles revīzijas plānos nav bijis paredzēts veikt pārbaudes Balvu rajona pašvaldībās.

Informācija **par pašvaldības līdzdalību sadarbības projektos** ir iekļauta 13 pašvaldību (72%) – *Balvu pilsētas domes, Viļakas pilsētas domes, Lazdukalna pagasta padomes, Baltinavas pagasta padomes, Šķilbēnu pagasta padomes, Bērzkalnes pagasta padomes, Rugāju pagasta padomes, Briežuciema pagasta padomes, Medņevas pagasta padomes, Bērzpils pagasta padomes, Balvu pagasta padomes, Lazdulejas pagasta padomes un Žīguru pagasta padomes* – Pārskatos.

Balvu pilsētas domes Pārskatā ir vispilnīgākā informācija par pašvaldības realizētajiem projektiem. Tabulās norādīts ne tikai finansētājs un projekta nosaukums, bet arī ieguvumi no projekta realizācijas.

Labi uztveramu informāciju par līdzdalību sadarbības projektos ir sniegusi arī *Rugāju pagasta padome un Viļakas pilsētas dome*, atspoguļojot arī projektu īstenošanas gaitu un sasniegtos rezultātus.

Lai arī 5 pašvaldības (28%) savos Pārskatos nav sniegušas informāciju par pašvaldību līdzdalību sadarbības projektos, kopumā var secināt, ka Balvu rajona pašvaldības veiksmīgi iesaistās dažādos projektos, attīstot sadarbību un kopīgu projektu īstenošanu arī ar ārvalstu pašvaldībām un to organizācijām.

Lai gan nozīmīgs ir jautājums **par veiktajiem pasākumiem pašvaldības vadības pilnveidošanai**, šī informācija ir iekļauta tikai 9 pašvaldību (50%) – *Balvu pilsētas domes, Viļakas pilsētas domes, Baltinavas pagasta padomes, Bērzpils pagasta padomes, Balvu pagasta padomes, Briežuciema pagasta padomes, Lazdulejas pagasta padomes, Krišjāņu pagasta padomes un Medņevas pagasta padomes* – Pārskatos.

Salīdzinoši apjomīgāka šī informācija ir *Viļakas pilsētas domes, Bērzpils pagasta padomes, Baltinavas pagasta padomes, Balvu pagasta padomes, Krišjāņu pagasta padomes un Medņevas pagasta padomes* Pārskatos, kuros tā atspoguļota atsevišķā sadaļā. Lielāka vērība pievērsta pašvaldības darbinieku profesionālo zināšanu un vispārējās izglītības līmeņa pilnveidei, apmeklējot dažādus mācību ciklus, regulāri piedaloties valsts iestāžu un sabiedrisko organizāciju rīkotajos informatīvajos un izglītojošajos semināros.

Mazāk vērības pievērsts pakalpojumu sniegšanas sistēmas pilnveidei, pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, informācijas tehnoloģiju ieviešanai, iekšējā audita sistēmas attīstībai, korupcijas risku identificēšanai iepirkumu procesā, to novērtēšanai un novēršanas pasākumu izstrādei, uzvedības standartu un ētiskas rīcības kritēriju noteikšanai, efektīvas iekšējās kontroles sistēmas izveidei.

Jāatzīmē, ka puse pašvaldību informācijas sniegšanai par pasākumiem pašvaldības vadības pilnveidošanai Pārskatos vispār nav pievērsusi uzmanību.

Demokrātiska un efektīva pārvalde nav iedomājama bez plašas iedzīvotāju informēšanas un iesaistīšanas pašvaldību darbībā un lēmumu pieņemšanā.

Informācija par pasākumiem, lai veicinātu iedzīvotāju informētību par pašvaldības darbību un viņu iespējām piedalīties lēmumu apspriešanā, ir iekļauta 13 pašvaldību (72%) – *Balvu pilsētas domes, Viļakas pilsētas domes, Žīguru pagasta padomes, Briežuciema pagasta padomes, Lazdulejas pagasta padomes, Krišjāņu pagasta padomes, Baltinavas pagasta padomes, Vīksnas pagasta padomes, Šķilbēnu pagasta padomes, Susāju pagasta padomes, Bērzpils pagasta padomes, Balvu pagasta padomes un Medņevas pagasta padomes* – Pārskatos.

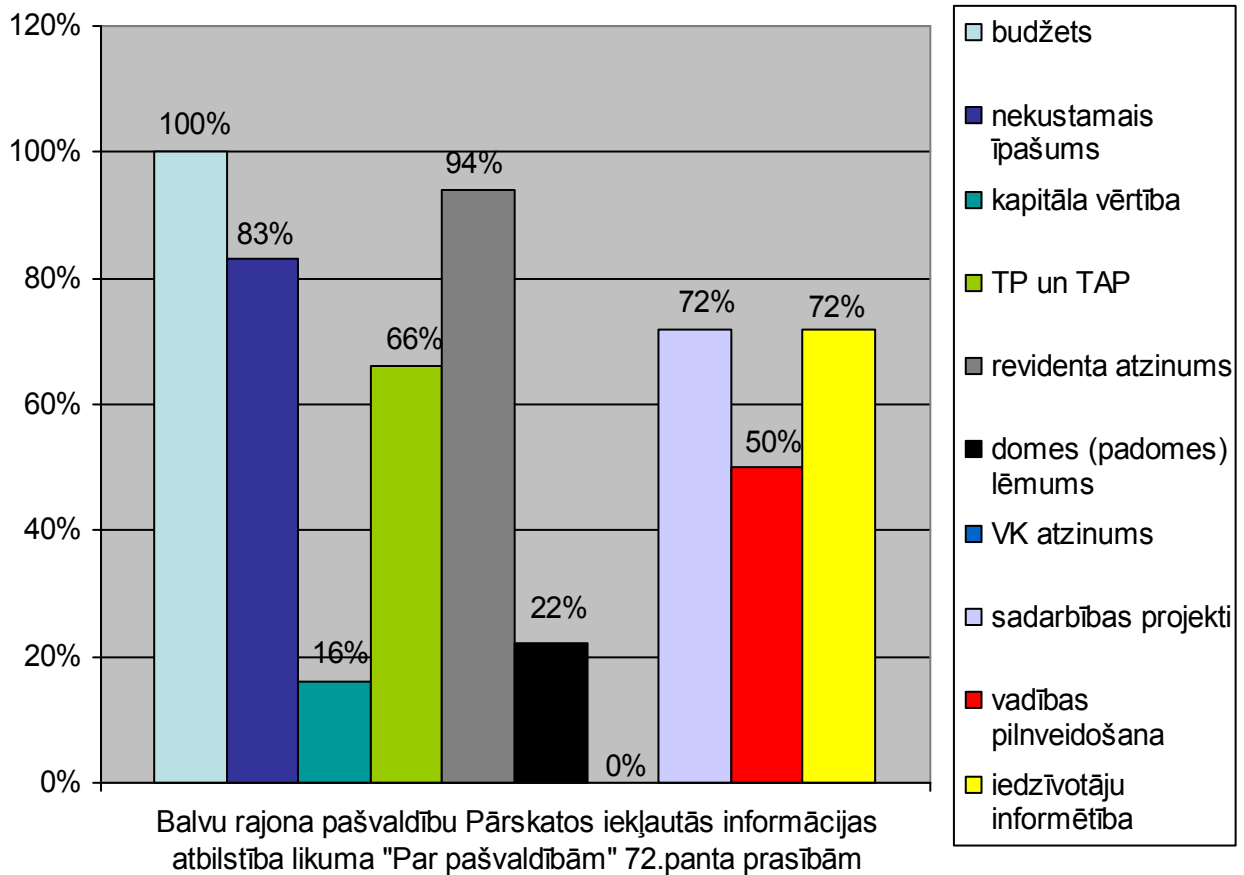
Balvu pilsētas domei, Krišjāņu pagasta padomei, Baltinavas pagasta padomei, Vīksnas pagasta padomei, Šķilbēnu pagasta padomei, Susāju pagasta padomei un Bērzpils pagasta padomei ir izveidojusies laba sadarbība ar Balvu rajona laikrakstu „Vaduguns”, kurā regulāri tiek publicēta pašvaldību informācija.

Pašvaldības par savas darbības aktuāliem jautājumiem informē iedzīvotājus arī ar vietējā laikraksta (ja tāds tiek izdots) starpniecību vai bezmaksas informatīvā biļetena palīdzību, ko nosūta iedzīvotājiem, informāciju ievieto arī pašvaldības mājas lapā (ja tāda ir izveidota), izvieto sabiedrības pulcēšanās vietās u.c. Tādējādi iedzīvotāji tiek iepazīstināti ar domes (padomes) lēmumiem, speciālistu skaidrojumiem par lēmuma pieņemšanas nepieciešamību, kā arī citu noderīgu informāciju.

Iedzīvotāju sapulcēs pašvaldību domes (padomes) amatpersonas sniedz pārskatu par paveikto, iedzīvotājiem ir iespējas uzdot jautājumus deputātiem, administrācijas pārstāvjiem, kā arī speciālistiem.

Iedzīvotāju informētība par svarīgākajiem pašvaldību darba momentiem ir būtisks priekšnoteikums viņu līdzdalībai pašvaldību lēmumu apspriešanā.

Pašvaldībām vajadzētu pievērst lielāku uzmanību tādām iedzīvotāju līdzdalības darba formām kā, piemēram, piedalīšanās atklātās domju (padomju) sēdēs, pašvaldības gada publiskā pārskata sagatavošanā un apspriešanā, socioloģisko aptauju veikšanā u.tml., iedzīvotāju iekļaušana pašvaldības komisiju, darba grupu, konsultatīvo padomju u.c. darbā.

Pašvaldības Pārskatom **var pievienot arī citu informāciju**. Balvu rajona pašvaldības Pārskatos ir iekļāvušas pašvaldības raksturojumu (atrašanās vieta, teritorija, iedzīvotāji, infrastruktūra u.c.), informāciju par pašvaldības struktūru, vadību, domes (padomes) sastāvu, padotības iestādēm, kā arī pārskata gadā notikušās būtiskākās pārmaiņas un prioritāros pašvaldības uzdevumus nākošajam pārskata periodam.

Secinājumi:

Lai gan 2006.gada maijā RAPLM izstrādāja un ievietoja savā mājas lapā metodiskos ieteikumus „Pašvaldības gada publiskā pārskata sagatavošana, pieņemšana, publiskošana”, kā arī 2007.gadā rīkotajās vietējo pašvaldību vadītāju sanāksmēs analizēja pieļautos pārkāpumus un galvenās nepilnības pašvaldību gada publiskā pārskata sagatavošanā, pieņemšanā, publiskošanā:

1. Salīdzinoši veiksmīgāko formu Pārskata satura izklāstam izvēlējusies Balvu pilsētas dome, Viļakas pilsētas dome;
2. Tilžas pagasta padome nesagatavoja 2006. gada publisko pārskatu;

3. daudzos Pārskatos iekļauta mazsvarīga, nevajadzīga informācija, kas apgrūtina tās uztveri un izpratni par pašvaldības darbu kopumā;
4. nevienā no Pārskatiem nav ietverta likuma „Par pašvaldībām” 72. panta visām prasībām atbilstoša informācija par domes (padomes) darbu iepriekšējā gadā;
5. Pārskatu saturā trūkst konkrētības, maz izmantotas tabulas, grafiskie attēli, pārbaudāmi un analizējami rādītāji, lai raksturotu padarītā darba apjomu, rezultātu, efektivitāti;
6. tikai puse pašvaldību Pārskatos ietvērusi informāciju par pasākumiem pašvaldības vadības pilnveidošanai. Daļa no tiem ir neskaidri un vispārējā veidā formulēti. Nepilnīgi atspoguļotas iedzīvotāju iespējas piedalīties pašvaldības autonomās kompetences jautājumam un lēmumu apspriešanā;
7. daudzas pašvaldības nepietiekami novērtējušas Pārskata nozīmi aktīvas un atklātas komunikācijas ar sabiedrību veidošanā, atgriezeniskās saiknes nodrošināšanā;
8. nepilnīgi un formāli sagatavoti Pārskati nedod iespējas sabiedrībai iegūt objektīvu un pietiekamu informāciju par pašvaldības darbības rezultātiem un mērķiem, par pašvaldības budžeta līdzekļu un piešķirto valsts līdzekļu izlietošanu atskaites periodā.

Priekšlikumi:

1. sagatavot RAPLM pieprasījumu Tilžas pagasta padomei ar lūgumu sniegt skaidrojumu, kāpēc nav ievēroti likuma „Par pašvaldībām” 72.panta un Likuma par budžetu un finanšu vadību 14.panta trešās daļas nosacījumi par pašvaldības gada publiskā pārskata sagatavošanu, pieņemšanu, publiskošanu;
2. pašvaldībām, gatavojot gada publiskos pārskatus:
 - 2.1. nepieļaut tiesību aktos noteikto prasību gada publiskā pārskata sagatavošanā, apstiprināšanā, publicēšanā un nosūtīšanā RAPLM pārkāpšanu;
 - 2.2. izmantot RAPLM izstrādātos metodiskos ieteikumus „Pašvaldības gada publiskā pārskata sagatavošana, pieņemšana, publiskošana”, kas ievietoti RAPLM mājas lapā;
 - 2.3. sniegt konkrētu, pārskatāmu informāciju, lai raksturotu padarītā darba apjomu, rezultātu, efektivitāti, kā arī izvēlēties pārdomātu veidu informācijas pasniegšanai, izmantot tabulas, grafiskos attēlus, pievērst uzmanību Pārskata noformējumam;
3. pašvaldībām gada publiskā pārskata sagatavošanā un apspriešanā iesaistīt iedzīvotājus.